

Evangelická teologická fakulta

Posudek oponenta bakalářské práce

Název práce: Přístup k dětem s ADHD na základní škole

Jméno studentky: Kateřina Čičmancová, DiS.

Jméno vedoucí: Mgr. Marie Ortová

Jméno oponenta: RNDr. Mgr. Ivana Čihánková

Text posudku:

V práci není přesně uveden její cíl, v Úvodu autorka píše: „Charakter této práce je popisný a mým cílem je ukázat, jaké jsou možnosti pomoci a metody vzdělávání dětí s ADHD na běžné základní škole.“ – což je cíl velmi široký a v práci tohoto rozsahu prakticky nesplnitelný. Na začátku praktické části pak uvádí, že se prostřednictvím kazuistik „snažila zjistit, zda tato doporučení v praxi pomáhají žákům s tímto syndromem na běžné základní škole či nikoliv.“ Protože autorka nestanovila konkrétně, co je cílem její práce, je značně nesnadné posoudit, zda se jí cíle podařilo dosáhnout či nikoliv, a to značně ztěžuje posouzení její práce.

Teoretická část se věnuje základním pojmům a definici ADHD, diagnostice ADHD, metodám práce s dítětem s ADHD na základní škole (pedagogické postupy, hlavní výchovné zásady, trestání, odborná pomoc učitelům, hodnocení a klasifikace), poradenským službám na školách, vztahu spolužáků k dítěti s ADHD a volnočasovým aktivitám pro děti s ADHD. Autorce se nepodařilo provázat uvedené údaje do logického celku – informace jsou pouze položeny vedle sebe, někdy dokonce ani neodpovídají názvu kapitoly. Opakují se zde poznatky z různých zdrojů bez vlastního komentáře autorky či jejich srovnání. Odborné práci neodpovídá její kritika přístupu učitelů, kterou uvádí bez důkazů a opory v odborné literatuře (např. na straně 29: „Děti s ADHD jsou často ve škole vnímány učiteli jako žáci „problémoví“, protože se většinou odlišují od běžné normy, a tudíž i od očekávání učitele,“ nebo na straně 36:

„Tohoto doporučení by se měl učitel držet. Bohužel ne každý kantor na něj bere ohled a stále nechápe, že jeho nesprávný přístup může dítěti ublížit.“)

Také by bylo možno polemizovat s některými komentáři autorky – například na straně 26, kde píše: „Podle mého názoru jde hlavně o přístup pedagogů. Děti s ADHD jsou velmi citlivé, je důležité k nim přistupovat velmi opatrně a nedávat jim najevo, že jsou jiné.“ Zde by si autorka měla spíše položit otázku, zda je možné, aby učitelé dětem nedávali najevo, že jsou jiné, když se jejich projevy objektivně liší od projevů dětí bez ADHD – a spíše uvažovat o tom, jak vhodně pracovat s „jinakostí“ těchto dětí. Také je nutno z hlediska psychologie vznést námitku proti informacím o prospěšnosti biofeedbacku („Další možností pomoci je EEG biofeedback, poměrně nová neléková tréninková metoda, která posiluje a stimuluje žádoucí aktivace nervové soustavy. Umožňuje dítěti ovládat jeho mozkové vlny“ (s. 21) – tato metoda není odbornou psychologickou veřejností uznávána, a pokud už o ní chce autorka psát, měla by také uvést kritické názory, které o ní byly publikovány.

Dále jsou v práci uvedeny rozhovory (s matkou dítěte s ADHD, asistentkou pedagoga a žákem s ADHD), které autorka zdůvodňuje slovy: „Tyto různé respondenty jsem zvolila z důvodu, abych zjistila, jak každý z nich problematiku ADHD na základní škole vnímá, zda vidí inkluzi jako pozitivní či negativní směr vzdělávání.“ Tento cíl je však velmi obecný a není jasné, k čemu vlastně slouží zjištění, jak tito respondenti problematiku vnímají, a jaké závěry se z toho dají vyvodit. Otázky kladené respondentům jsou málo konkrétní („Myslíte si, že je vhodné, aby všechny děti s ADHD docházely do běžné základní školy?“, „Myslíte si, že učitelé berou ohled na žáky s touto poruchou při klasifikaci?“, „Domníváte se, že je v dnešní době dostatečná informovanost učitelů o tomto syndromu?“, „Myslíte si, že dítě s ADHD může dokončit vysokou školu?“) – a chybí diskuse údajů z rozhovorů – autorka jen opakuje, co respondenti uvedli. Přepisy rozhovorů je obvyklé uvádět v příloze, sem patří pouze shrnutí údajů od respondentů a jejich diskuse.

Ilustrativní příklady (označené za „kazuistiky“) nelze považovat za skutečné kazuistiky, jedná se o vytržené údaje, které nejsou spojeny do tvaru, jenž je v odborných kruzích za kazuistiku označován, chybí některé části pro kazuistiku nezbytné – například zhodnocení dosavadních intervencí a navržení doporučení pro další postup. Autorka také s údaji z kazuistik dále nepracuje – uvedený důvod jejich zařazení: „Kazuistiky jsem použila výhradně jako ukázkou možností pomoci dětem s ADHD ve školním věku a k dokreslení problematiky ADHD

u dětí ve školním věku.“ – neodpovídá nárokům na odbornou práci, kde je nutno, aby autor všechny zařazené informace odborně zpracoval. V Závěru pak chybí zhodnocení naplnění cíle práce – pouze se zde opakují se informace v práci již uvedené.

Autorka využila 20 literárních zdrojů (v seznamu nejsou autoři seřazeni podle abecedy) a 9 internetových zdrojů (z nichž větší část – například www.adehade.cz, www.zdravi.euro.cz, www.hyperka.eu – není vhodnými zdroji pro odbornou práci) – potřebné údaje si autorka mohla najít v příslušných publikacích. Dalším formálním nedostatkem je neoddělení jednotlivých odstavců – text je pak poněkud nepřehledný.

Otázky, podněty k diskusi při obhajobě:

- Jakému účelu slouží ukázky ze sešitů dětí s ADHD uvedené v příloze?
- Zhodnoťte konkrétněji naplnění cíle práce.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji stupněm: E-F (podle průběhu obhajoby).

V Praze dne 18. 1. 2019

.....
RNDr. Mgr. Ivana Čihánková